

Józef Pyś

Autor: Sandra Łobocka

Józef Pyś urodzony 26 maja
1926r. w Wólce Panieńskiej, zmarł
18 lutego 1951r., w wieku 25 lat.

Józef Pyś
1926-1951

Józef Pyś miał pięciu braci,

Jana (ur. 1919r.), Bolesława (ur. 1921r.),
Mariana (ur. 1936r.), Kazimierza (ur. 1940r.),
Stanisława (ur. 1923r.)

Oraz jedną siostrę Marię (ur. 1942r.)

Uczęszczał do szkoły w Zamościu przy ulicy Lwowskiej. Ukończył 6 klasę, gdy wybuchła II wojna światowa, w szkole był członkiem harcerstwa.

W 1943 r. Józef
wstąpił do Armii
Krajowej, był
żołnierzem w oddziale
Jana Turowskiego
„Norberta”,
gdzie przyjął
przezwisko „Śmiały”.

20 grudnia 1945r. wybrał się do młyna z Janem Kowaszem „Leszczyną”, Teofilem Niemczukiem „Jaskółką” i Władysławem Cięcierą „Stokrotką”, aby uzyskać mąkę, lecz młynarz im jej nie wydał i zawiadomił milicję, mówiąc, że mężczyźni zażądali od niego pieniędzy i grozili bronią.

Dnia 27 grudnia tego samego roku zatrzymali „Stokrotkę”, a 29 grudnia - „Śmiałego”.

14 stycznia 1946 r. Józef Pyś
został osadzony w więzieniu,
które znajdowało się w
Zamościu, gdzie został
skazany na 5 lat.

Władysław Cięciara na lat 8.

8 maja 1946r. oddział W i N pod dowódcą Romana Szczura „Urszuli”, przejął więzienie, z którego uwolnili 301 więźniów, w tym Józefa .

Od 18 sierpnia po uwolnieniu Pysia przebywał w oddziale „Urszuli”, gdzie przyjął pseudonim „Ostry”.

1 lutego 1947r. z
zaświadczenia wynikało,
że Józef ujawnił się przed
PUBP (Wojewódzkim
Urzędem Bezpieczeństwa
Publicznego).

23 lutego 1949 r. „Ostry”
wziął udział w akcji
ekspropriacyjnej na spęd
bydła w Tyszowcach.
Bezpośredni udział w akcji,
odebrania pieniędzy, mieli
wziąć „Miś”, „Ostry” i
„Barykada”. Przed akcją
wywiad w Tyszowcach
przeprowadził osobiście
„Kanciarz”.

Od kwietnia 1950 r. „Ostry”
ukrywał się w różnych
miejscach m.in. z „Misiem”, S.
Szady „Brzytwą” i „Szumem” w
zabudowaniach Janiny Kurzępy
w Kol. Koniuchy oraz z „Misiem”
i „Wrzosem” u Marii Dubickiej w
Zawalowie, u Kukietki w Kol.
Łabunie i Pawła Kalinowskiego
w Pniówku.

15 sierpnia 1950 r. „Ostry”,
„Wrzos” i „Miś” spotkali się
na cmentarzu w Dubie i
poszli do Kotlic, gdzie
„Ostry” i „Wrzos” mieli
udać się na zabawę
taneczną.

Przy ciężko rannym
„Ostrym”, w dniu 18 marca
1951 r. znaleziono pistolet
„belgijkę” „piętnastkę”, a
łuski z takiej broni
znaleziono na miejscu
zastrzelenia Dmitrocy.

Quarto sig w misie. Lennoscie dnia drugiego linca tyrcie, dieuricret dore. N° 189.
dieitico, scitego roku, o godnie dieuricret, nam. Kowic sig: JAN Pyslat Samienskie
trajkiesci, nesc liczacy rolnik w Wołos Samienskiej samioskaly w obywatelosci Pys
siniakow Jozefa Pysia liczacego lat dwadzieścia trzy i siedmiej pierwiec lat Jozef,
trajkiesci, scitego liczacego, obywatel rolnik w Wołos Samienskiej samioskaly
Kowic, nam, dieisig ptei pteikiej suwadawac, w takowe urodzito sig w Wołos
Samienskiej dnia dwudziestego piątego maja, liczacego roku, o godnie scitej
ko kotudniu z jego prawej matronki Marijannu i Sawrotnica-
kowi lat dwadzieścia osie liczacy. Dzieisic, scitego roku, na chrzcie scitego colby
tym w dniu dieisig, scitego roku, w takowe urodzito sig, rodzicami scitego
nami byli: Jozef Pys i Marijanna Sawrotniak. Opóźnienie spozobienia,
nami scitego roku, nastapito w skutek stawienia sig gcei dieisig, scitego roku, w me-
wancym czasie. Akt ten stawionemu i rodzicom, fusce nicumie-
zycym, przystany i tyko hner, nesc podpisany scitego. K. W. Hoffmann

Wypis z aktu chrztu Józefa Pysia „Ostrego”

W trakcie potyczki z domu uciekła Julia Michońska. „Ostry” zmarł w szpitalu w Zamościu 18 lutego 1951 r. ok. godz. 19.30, po czym przeprowadzono sekcje zwłok Józefa Pysia w celu ustalenia przyczyny śmierci. Zmarłego oznaczono jedynie zwrotem „J.P”.

W sekcji zwłok stwierdzono, że miał liczne rany: głowy, ramienia prawego, klatki piersiowej i szyi po stronie prawej; uszkodzenia mózgu, płuc i wątroby z wylewami krwawymi; ranę po amputacji ręki prawej. Przyczyną śmierci było uszkodzenie mózgu w wyniku rany postrzałowej.

W szpitalu, ani później, nie sporządzono w ogóle aktu zgonu „Ostrego”. Dopiero staraniem rodziny, po przeprowadzeniu postępowania sądowego o uznaniu za zmarłego, w dniu 28 maja 2014 r. sporządzono formalny akt zgonu Józefa Pysia. Miejsca pochówku „Ostrego” nie znaleziono do dzisiaj.